

18.1.2021

Tarkastuslautakunnalle

Viite: Tarkastuslautakunnan päätös 25.5.2020 § 23

Hankintatoimea koskeva selvitys

Tarkastuslautakunnan viitteessä mainitun päätöksen perusteluosassa on seuraavasti kuuluva kapale:

Lautakunta edellyttää, että HUS merkittävänä julkisen talouden tavaroiden ja palvelujen hankkijana varmistaa, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan siten, että hankintojen lainmukaisuus ja tuloksellisuus toteutuu. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää saavansa tammiukuun 2021 loppuun mennessä hallitukselta selvityksen hankinnoissa esiintyneiden epäkohtien korjaamisesta sekä hankintointia koskevista kehittämistoimenpiteistä ja niiden toteutumisesta.

Hallitus antaa tarkastuslautakunnalle seuraavan selvityksen. Varsinaisesti hankinnoissa esiintyneiden epäkohtien korjaaminen liittyy kilpailuttamatta olevien tuoteryhmien tunnistamiseen ja niiden kilpailuttamiseen, ja tähän liittyviä toimenpiteitä selostetaan alla ko. otsikon alla. Epäkohtien syntymiseen ja niiden jäämiseen havaitsematta ovat kuitenkin olennaisesti vaikuttaneet epätarkoituksenmukaiset toimintatavat ja prosessit, ja näiden osalta epäkohtien korjaamista toteutetaan myös hankintointia koskevien kehittämistoimenpiteiden yhteydessä.

Selvityksen lopuksi kuvataan tarkemmin tilikauden aikana toteutettua seuranta- ja valvontaa. HUSin hankintatoimen ja näin myös hankintatoimen epäkohtien korjaamistoimenpiteiden ja hankintatoimen kehittämistoimenpiteiden seuranta ja valvonta kuuluvat HUSissa hallituksen vastuulle. Hallituksen ohella myös hallituksen talous- ja konsernijaosto on huolehtinut tästä seurannasta vuoden aikana. Seurannan ja valvonnan toimeenpano on ollut toimitusjohtajan ja hänen alaisensa organisaation vastuulla. Toimitusjohtaja on määrittänyt HUSin hankintointia koskevat vastuut 14.2.2020 hankintoja koskevassa pysyväisohjeessa 1/2020. Sen mukaisesti pääasiallinen vastuu jäljempänä kuvattujen toimenpiteiden toteuttamisesta on HUS Logistiikalla (mm. tarvike-, lääkintälaite- ja palveluhankintojen kilpailutusten toteuttaminen, kuntayhtymän yhteisen hankintaprosessin kuvaaminen ja sen edellyttämä dokumentaatio ja tietojärjestelmät).

Kilpailuttamattomien tuoteryhmien tunnistaminen ja kilpailuttaminen

Kilpailuttamattomien tuoteryhmien tehokkaamman tunnistamisen tehostamiseksi hankintojen ennakoivaa suunnittelua on vahvistettu HUS Logistiikan toteuttaman hankintakategoriatyön kautta. HUS Logistiikan hankinnat on jaettu kuuteen kategoriaan vuoden 2020 alusta lukien. Kunkin kategoriaan on nimetty kategoriasta vastaava henkilö (kategoriapäällikkö) hankintatoimen henkilökunnasta, ja kunkin kategoriaan on koottu ajantasainen tieto kilpailutusten tilanteesta,

18.1.2021

hankintojen volyymista, toimittajista ja kategorian strategiasta, joka ohjaa tavoitemielessä kilpailutusten toteuttamista. Kategoriatyön avulla yhteistyö HUSin eri tulosyksiköiden kanssa on aiempaa tiiviimpää ja hankintatarpeet tulevat ennakoidummin näkyviin. Lisäksi tulosyksiköille syntyy kategoriatyön kautta parempi ymmärrys hankintojen kokonaisuudesta ja samalla niille kertyy osamista julkisesta hankinnasta ja sen vaatimuksista. Hankintakategorioiden lisäksi hankintojen vastualueella on kilpailutustiimi, joka vastaa kilpailutusten käytännön toteuttamisesta kaikkien hankintakategorioiden osalta.

Kukin kategoria vastaa hankinta- ja kilpailutuskalenterin ajantasaisuudesta oman kategoriansa tunnistettujen kilpailutustarpeiden osalta. Hankintakategorioiden päälliköt, asiantuntijat ja kilpailutustiimin hankinta-asiantuntijat huolehtivat hankinta- ja kilpailutuskalentereiden ajantasaisuudesta omien kilpailutustensa osalta. Kalentereiden ylläpito on jatkuvaa ja sitä seurataan johdon taholta viikoittain. Uudet kilpailutustarpeet aikataulutetaan kuukauden kuluessa hankintatarpeen syntymisestä (toteutunut 97 %/2020).

Hintajatkosopimusten analysointiin on kehitetty Power BI -työkalu, jota kategoriapäälliköt hyödyntävät suunnitellessaan tarvikkeita koskevien hintajatkosopimusten kilpailuttamista. Kategoriapäälliköt arvioivat ja tekevät päätökset, miten hintajatkosopimusten kanssa menetellään. Tällä hetkellä HUS Logistiikassa on myös käynnissä projekti laitesidonnaisten tarvikkeiden hintajatkosopimusten saattamiseksi hankintalain mukaiseen tilaan. Työ on aloitettu Anestesian ja tehohoidon hankintakategoriasta, joka on tältä osin volyymiltään suurin. Tammikuussa 2021 projektissa siirrytään kirurgian ja sisätautien kategorian laitesidonnaisten tarvikkeiden hintajatkosopimusten saattamiseen hankintalain mukaisiksi.

Alun perin täysin kilpailuttamattomia tuoteryhmiä tunnistettiin HUSin sisäisessä selvityksessä syksyllä 2019 73 kappaletta. Näistä kilpailutuksista 19 kappaletta on vielä kesken. Jatkoselvityksissä löydettiin kuitenkin lisää sellaisia tuoteryhmiä, joissa ostamista oli jatkettu sopimukseen mahdollisesti sisältyneen optiokauden jälkeen ilman uutta kilpailutusta. Maaliskuussa 2020 HUS päivitti arviotaan kilpailuttamattomien hankintojen määräästä 62 miljoonaan euroon alun perin ilmoitetun ainakin 40 miljoonan sijaan.

Kilpailuttamattomia tuoteryhmiä on edelleen HUSissa yli sata ja noin 45 miljoonan euron arvosta. Näistä kuitenkin yli puolessa kilpailutus on jo käynnissä. HUS Logistiikan laatiman hankintapäätösten ennustemallin mukaan HUS on päässyt eroon kilpailuttamattomista hankinnoista runsaan vuoden kuluessa. Hankintojen ennustemallissa on otettu huomioon vuoden 2020 toteutunut data ja tehty sen perusteella ennuste nyt tiedossa olevien keskeneräisten ja aloittamattomien hankintatarpeiden toteutumisesta. Oletusarvona on, että HUS Logistiikka kykenee toteuttamaan vuoden 2021 aikana noin 18 hankintapäätöstä per kuukausi. Vuonna 2020 on toteutettu noin 16 hankintapäätöstä per kuukausi. Menettelyn aikatauluun on vaikuttanut myös koronaviruspandemia, joka on sitonut merkittävästi HUS Logistiikan hankintatoimen resursseja. Tätä selvitetään tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

18.1.2021

Kilpailutuksia valmistuu kokoa ajan aiempia vuosia enemmän. Vuonna 2019 HUS Logistiikassa toteutettiin 194 hankintapäätöstä (vuosiarvo 122,5 M€). Vuonna 2020 toteutettiin 381 hankintapäätöstä, joiden vuosiarvo on 233 M €. Kaiken kaikkiaan vuonna 2020 HUS Logistiikan kautta toteutettujen hankintojen vuosiarvo on noin 493 miljoonaa euroa sisältäen Covid-19 suorahankinnat. Lisäksi HUS Apteekki toteutti lääkehankintoja 74 M € vuosiarvosta.

Kilpailuttamattomien tuoteryhmien tunnistaminen ja kilpailuttaminen” loppuun sivulle 3: ”Selvityksen liitteessä 1 on kuvana esitetty ns. ei-voimassaolevien sopimusten määrän väheneminen vuoden 2020 aikana ja näiden sopimusten jakauma vuosiarvon mukaan jaoteltuna. Jakauman mukaan 99:ssä vielä kilpailuttamatta olevassa sopimuksessa on yli 100.000 euron suuruinen vuosiarvo ja korjaavat toimenpiteet kohdistetaan erityisesti näihin. Liitteessä on myös kuvamuodossa esitetty se, miten sopimukset tullaan kilpailuttamaan vuoden 2021 aikana.

Koronaviruspandemian vaikutus

Koronavirusepidemia ja siihen liittyvät globaalit saatavuushaasteet ovat työllistäneet hankintaa voimakkaasti. Erityisesti suojainhankinnat, suojainten jakelu sekä valtakunnalliset vastuut ovat vieneet paljon resursseja. Epidemian vuoksi HUS on joutunut tekemään vuonna 2020 yli 170 suorahankintapäätöstä. HUS Logistiikan oman arvion mukaan koronavirusepidemian aiheuttaman ylimääräinen työ on käytännössä viivästyttänyt merkittävästi arviolta 20 – 30 isoa tarjouskilpailua, joka on omalta osaltaan viivästyttänyt kilpailuttamattomien hankintojen ja ns. hintajatkosten toteuttamista ainakin noin 3 - 4 kuukaudella. Yksittäistapauksissa hankintoja toteuttamista on siirtämään pandemian jatkumisen vuoksi jopa vuodella eteenpäin. Lisäksi muita pienempiä hankintatöitä on lykkääntynyt tai jäänyt kokonaan tekemättä.

Koronan suurempi vaikutus on vielä ollut substanssiasiantuntijoiden työn ruuhkautuminen, jolloin heitä ei ole saatu riittävällä tavalla kisojen valmisteluun mukaan. Tällä on ollut merkittävä viivästyysvaikutus suurimpaan osaan kisoista. Tämä on näkynyt etenkin tarvikehankintojen kilpailutuksissa, joiden osalta kyse on useammasta kymmenestä tarjouskilpailusta.

Koronan vaikutus näkyy hyvin merkittävästi myös Diagnostiikkakeskuksen suorahankinnoissa. Merkittävä osa HUSin suorahankinnoista on liittynyt diagnostiikkaan ja hankintojen valmistelu on tehty suoraan Diagnostiikkakeskuksen omana toimintana.

Kilpailutusten ja toiminnan laadun varmistaminen

Hankinnan sisäiset ohjeet ja toimintamallit on saatettu ajan tasalle. Vuoden 2020 aikana on päivitetty HUSin hankintojen pysyväisohje sekä hankinnan toimintaohjeet ja prosessikuvaukset. Hankinnan toimintaohjeet on koulutettu kaikille hankinnan työntekijöille. Lisäksi Hankintapankissa olevaan HUSin hankintaohjeeseen sisältöön on tehty lakimiesten toimesta päivityksiä BDO-raportissa esiin nousseiden kohtien osalta. Hankintojen koulutusta tullaan jatkamaan vuonna 2021 koko HUSin henkilöstölle suunnattujen koulutusmoduulien avulla. Koulutukset suunnataan tilauksia tekeville, hankinnan kohteiden määrittelytyöhön ja tarjousten vertailuun osallistuville sekä esimiestyössä hankintataitoja tarvitseville asiantuntijoilla. Sopimushallinnan vastuita on lisäksi selkeytetty ja tarkennettu hallituksen hyväksymällä uudella sopimusjohtamisen ja sopimushallinnan ohjeella.

18.1.2021

Kaikki HUS Logistiikan julkaisuvaiheessa olevat EU-hankintojen tarjouspyyntö- ja hankintapäätösluonnokset käyvät läpi ns. juridisen tarkastuksen. Lakimiesten kommenttien perusteella asiakirjoja täsmennetään ennen niiden julkaisua. Juridisessa tarkastelussa esiin nousevat, toistuvat epäkohdat, käydään läpi hankinnan henkilökunnan kanssa hankintojen kuukausikokouksessa. Kansalliset hankinnat käyvät vastaavan tarkastelun läpi kategoriapäälliköiden toimesta.

Laajoihin tarvikekilpailutuksiin on sisällytetty ns. katselmointivaihe, jonka tarkoituksena on varmistaa, että hankinnan valmistelussa otetaan huomioon riittävällä tarkkuudella kaikki materiaalihallintaan, ostoon, logistiikkaan ja vastuullisuusasioihin liittyvät keskeiset vaatimukset.

Kilpalutusten läpimenoaikoja seurataan jatkuvasti. Läpimenoajan mittaus on ollut yksi hankinnan strategisista mittareista vuonna 2020. Läpimenoaika seurataan sekä valmisteluvaiheesta tarjouspyynnön julkaisuun, että tarjousten saapumisesta hankintapäätökseen. Läpimenoaikoja on saatu merkittävästi lyhennettyä vuoteen 2019 verrattuna. Myös HUSin hankintastrategian ohjausryhmä seuraa säännöllisesti ja osaltaan varmistaa koko HUSin kilpailuttamattomien hankintojen sekä hintajatkosopimusten määrän ja arvon vähenemisen.

Sopimuksellisten tuotteiden lisäksi HUSissa hankitaan tuotteita, joista ei ole kilpailutettua sopimusta. Näiden hankintojen kontrolloimiseksi ja irrallisten samankaltaisten hankintatarpeiden havaitsemiseksi HUSin materiaalinhallinnan järjestelmään on luotu vuoden 2020 lopulla lomakkeet, joilla kaikkien tilausjärjestelmän ulkopuolisten tuotteiden hankinta joudutaan erikseen perustelemaan. Tämä auttaa saamaan kiinni ne tuotteet, joita ei pitäisi tilata lainkaan sekä tunnistamaan tuotteet, joiden osalta pitää saada tehtyä sopimus. Tähän valikoiman ulkopuolisten tuotteiden hankinnan kokonaisuuteen tullaan rakentamaan 2021 sähköinen esimieshyväksyntämenettely.

Hankintatoimen kehittämisessä on tilikauden aikana panostettu myös vastuullisuuden edistämiseen hankintastrategian mukaisesti. HUSin hankintastrategiassa edellytetään ympäristönäkökulmien ja yhteiskunnallisten vaikutusten huomioimista hankinnoissa. Vuonna 2019 ja alkuvuonna 2020 toteutettujen kehittämistoimenpiteiden seurauksena pääosassa HUS Logistiikan julkaisemista yhteishankintojen tarjouspyynnöistä on huomioitu em. vastuullisuuskriteerit. HUS Logistiikka on julkaissut verkkosivuilla vastuullisuusraportin toiminnastaan tilikaudesta 2018 alkaen. HUS Logistiikka on toteuttanut myös vastuullisiin julkisiin hankintoihin tähtäävän pilottihankkeen Finnwatchin kanssa, jossa selvitettiin vastuullisuuskriteerien asettamista sekä sairaalakisineiden että sairaalainstrumenttien osalta. Hankkeen raportti julkaistiin kesäkuussa 2020.

Hankinnan järjestelmät

Hankintojen johtamista ja seurantaan tukevan uuden tietojärjestelmän hankinnan suunnittelu on käynnistetty. HUSissa ei tällä hetkellä ole käytössä lainkaan varsinaista hankintatyökalua, mikä mahdollistaisi hankintojen suunnittelun, seurannan ja raportoinnin yksityiskohtaisesti, syvällisesti ja toimintaa kehittäen. Suunnittelua operoidaan yhteiskäyttötyökaluilla, kuten excel-taulukoilla. HUSilla on sopimuksia ja päätöksiä varten sähköinen arkisto, mutta sitä ei pysty hyödyntämään hankintojen johtamiseen mm. nykyisestä asianhallintajärjestelmästä puuttuvien rajapintamahdollisuuksien vuoksi. Nykyinen asianhallintajärjestelmä on elinkaarensa lopussa ja korvataan vuoden 2021 aikana uudella järjestelmällä, joka mahdollistaa edellä kuvatut rajapinnat.

18.1.2021

Kehittyneistä hankintojen johtamisjärjestelmistä on tutustuttu erilaisiin hankintojen johtamisjärjestelmiin ja lisäksi on käyty läpi HUSin Oracle-järjestelmän hyödynnettävyyttä. Työ on kesken ja sitä tehdään Tietohallinnon johdolla.

Cloudian sähköinen kilpailutusjärjestelmä on otettu käyttöön HYKS sairaanhoitoalueen pienhankintojen osalta. HUS-laajuista käyttöönottoa ovat viivästyttäneet erityisesti koronakriisin aiheuttamat kiireelliset hankintatoimet. Myös muiden kuin HYKSin osalta HUSin pienhankinnat tullaan viemään Cloudiaan ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 2021.

Sisäisen tarkastuksen vuonna 2020 toteuttaman HUS Tietohallinnon hankintojen tarkastuksessa todettujen havaintojen seurauksena tullaan toteuttamaan tarvittavat järjestelmäkontrollit HUSin toiminnanohjausjärjestelmä Harppiin, jolla tositteen käsittelijä voi varmistua suoraan järjestelmässä tositteen tilauksen- ja sopimuksenmukaisuudesta ja mm. täsmäyttää laskut, tilaukset ja vastaanotot. Tätä kautta on mahdollista varmistua koko hankintaketjun asianmukaisuudesta. Muutokset suunnitellaan 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja toteutetaan loppuvuoden aikana.

Hankintojen resurssit ja ohjeistaminen

Hankintojen resursointia on vahvistettu 10 uudella henkilöllä. Vuosien 2019 ja 2020 tehdyissä hankinta-asiantuntijoiden rekrytoinneissa on kuitenkin ollut suuria haasteita saada päteviä ja kokeneita julkisen hankinnan osaajia hakemaan ko. tehtäviä. Resursointi on tällä hetkellä suurin piirtein samaa luokkaa kuin Pirkanmaalla toimivassa Tuomi Logiikassa, joka vastaa Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja Tampereen kaupungin hankinnoista. Vuoden 2021 talousarvio mahdollistaa viiden uuden vakanssin täyttämisen. Rekrytoinnit pyritään suorittamaan mahdollisimman pian alkuvuodesta 2021.

Kilpailutusten suuresta määrästä johtuen HUS Logistiikka on hyödyntänyt myös hankintalain mukaan kilpailutettuja hankintakonsultteja kilpailutusten toteuttamisessa. Ulkopuoliset konsultit soveltuvat parhaiten palvelu- ja laitehankintoihin mutta eivät tarvikehankintoihin, joissa on suurin kilpailutusvelka ja joissa tarvitaan merkittävästi kliinisen puolen osaamista ja ymmärrystä.

Alkuvuodesta 2020 hyväksyttiin uusi hankintojen pysyväisohje, jossa määritellään hankintojen yleiset periaatteet, roolit ja vastuut. Yhtenäisen hankintaprosessin noudattaminen on edellytys sille, että hankinnat toteutetaan jatkossa suunnitellusti hankintalakia ja sisäisiä ohjeita noudattaen. Pysyväisohjeen keskeisinä lähtökohtina ovat olleet seuraavat:

- hankintalain ja hankintaprosessin asiantuntemus on keskitettävä
- vastuu hankintaprosessista ja muista kuntayhtymätasoisista prosesseista on keskitetty HUS Logistiikkaan
- hankintojen toteuttamisesta vastaavat HUS Logistiikka, HUS Tietohallinto ja HUS Apteekki
- pidemmän aikavälin tavoitteena on pyrkimys siihen, että hankinnat tuotetaan yksikölle palveluna

18.1.2021

- pysyväisohjeen johdosta on tarkistettava hankintoja koskevat delegoinnit ja tilausvaltuudet

Hallitus hyväksyi lisäksi joulukuun ensimmäisessä kokouksessaan uuden sopimusjohtamisen ja sopimushallinnan ohjeen yhtenäisten käytäntöjen muodostamiseksi sopimushallintaan.

Hankintojen pysyväisohjeessa kuvattujen toimintamallien toteutumisen varmistamiseksi vuonna 2021 on tarkoituksena lisäksi keskittää kynnsarvot ylittäviä hankintoja koskeva päätöksenteko hankintoja toteuttaviin yksiköihin.

Pysyväisohjeen lisäksi on päivitetty hankintapankissa olevaa hankintaohjetta vastamaan muuttuneita vaatimuksia. HUS Logistiikassa on laadittu 18 hankintojen toimintaohjetta hankinta-asiantuntijoiden työn laadun parantamiseksi.

Hankintatoimen seuranta ja valvonta

Seuraavassa kuvataan hallituksen, hallituksen talous- ja konsernijaoston ja viranhaltijaorganisaation osalta, miten toimielimet ja viranhaltijat ovat toteuttaneet valvontavastuutaan kuluneen vuoden aikana.

Hallitus

- 20.4.2020 § 53 hallitus on käsitellyt tarkastuslautakunnan lausuntopyyntöä koskien hankintojen kilpailutuksiin liittyviä epäkohtia. 18.5.2020 § 69 hallitus käsitteli em. lausuntopyyntöön vastauksena annettavaa lausuntoa. Lausunnon antamisen yhteydessä on käsitelty korjaavia toimenpiteitä ja käyty asiaa koskeva keskustelu.
- 14.9.2020 § 104 hallitus käsitteli HUS Logistiikan toimialajohtajan selvitystä koronaan varautumiseen liittyvistä hankinnoista. Pöytäkirjaan merkittiin, että hallitus totesi saaneensa selvityksen HUSin koronapandemian vuoksi toteuttamista suorahankinnoista vuoden 2020 aikana. 14.9.2020 mennessä suorahankintoja oli toteutettu 140 kappaletta. Suorahankintojen toteuttaminen on perustunut hankintalain tarkoittamaan äärimmäiseen kiireeseen. Suorahankinnoista on tehty lainsäädännön tarkoittamat ilmoitukset, eikä niiden johdosta ole saatu muiden toimittajien yhteydenottoja kokoukseen mennessä.
- 19.12.2020 § 163 hallitus hyväksyi sopimusjohtamisen ja sopimushallinnan ohjeen yhtenäisten käytäntöjen muodostamiseksi sopimushallintaan. Yhtenäisillä käytännöillä tehostetaan toimintaa, parannetaan laatua sekä minimoidaan riskejä ja varmistetaan siitä, että HUSin edut ja tarpeet sopimuksissa otetaan huomioon asianmukaisesti. Merkittävä määrä HUSissa tehtävistä sopimuksista on hankintasopimuksia.

Talous- ja konsernijaosto

- 12.2.2020 § 1 talous- ja konsernijaosto on kuullut hankintojohtajaa HUS Logistiikan toimenpiteiden osalta ja toimitusjohtajaa yhtymätason toimenpiteiden osalta liittyen HUSin hankinto-

18.1.2021

jen kehittämiseen. Talous- ja konsernijaosto on samassa asiassa pyytänyt vastaavan tilintarkastajan kuultavaksi seuraavaan talous- ja konsernijaoston kokoukseen hankintojen tilanteesta. Lisäksi jaosto on edellyttänyt, että hankintojen strateginen ohjausryhmä asetetaan pikaisesti ja että ohjausryhmässä käsitellyt raportit tuodaan tiedoksi myös talous- ja konsernijaostolle.

- 11.3.2020 § 6 jaosto merkitsi tiedoksi vastaavan tilintarkastajan havainnot hankintoihin liittyvistä asioista, ja antoi omat kommenttinsa tilintarkastajan tiedusteluun hankintojen valvonnan nykytilasta. Talous- ja konsernijaosto on kiirehtinyt samassa asiassa edellisessä kokouksessa edellytettyä hankintoja koskevaa raportointia ja hankintojen tilannetta kuvaavia mittareita. Jaosto edellytti lisäksi operatiivisen johdon huolehtivan siitä, että kaikki laskujen hyväksyjät tiedostavat vastuunsa ja ymmärtävät sen, että laskun taustalla olevan hankinnan tulee olla asianmukaisesti suoritettu.
- 1.4.2020 § 14 jaosto käsitteli HUSin hankintatoimen mittareiden kehittämistä talousjohtajan tilannekatsauksen pohjalta. Jaosto edellytti, että hankintoja koskevan tilannekatsauksen aiheisto jaetaan sähköpostitse myös hallituksen jäsenille.
- 14.10.2020 § 49 talous- ja konsernijaosto kuuli katsaukset hankintatoimen kehittämiseen HUS Logistiikan toimialajohtajan ja hankintajohtajan esittelemänä. Kokouksessa on merkitty tiedoksi, että markkinaoikeus on määrännyt HUSille yhteensä 160 000 euron seuraamusmaksut neljästä kilpailuttamattomasta hankinnasta (jätesäkit, pehmopaperit, haavan alipainehoidon tarvikkeet ja laitteet ja DNA-analyysit). Lisäksi esittelijä on lisännyt päätösesitykseen seuraavaa: "Talous- ja konsernijaosto haluaa varmistaa, että hankintoja koskevat tiedot ovat riittävät ja luotettavat ja että HUS organisaatio tekee tarvittavat toimenpiteet hankintojen kilpailutusten riittävän nopean läpiviennin varmistamiseksi. Talous- ja konsernijaosto edellyttää, että HUS organisaatiossa huolehditaan koulutuksen avulla siitä, että HUSin esimiehet ja henkilöstö tuntevat hankintamenettelylain ja sen edellyttämät toimet hankintojen osalta ja että jokainen organisaatiossa noudattaa hankintamenettelystä annettuja ohjeita."
- 18.11.2020 § 57 HUS Logistiikan toimialajohtaja esitteli talous- ja konsernijaostolle selvityksen hankintatoimen kehittämistoimenpiteistä ja hankintatoimen tilanteen kehittymisestä vuoden 2020 aikana ja päätti selvityksen pohjalta tehdä pöytäkirjaan seuraavat merkinnät: "Talous- ja konsernijaosto on 18.11.2020 kehottanut tiedottamaan hankintatoimen kehittämistoimenpiteistä ja tilanteen kohenemisesta vuoden 2020 aikana ottaen huomioon myös vaikean covid -19 pandemia tilanteen. Talous- ja konsernijaosto on edellyttänyt tiivistämään yhteistyötä muiden suurien julkisten hankintayksiköiden kanssa (mm. toimintatapojen benchmarking)."

Viranhaltijaorganisaatio

Keskeinen toimenpide hankintojen seurannan tehostamisessa on toimitusjohtajan vuoden 2020 alussa asettama hankintatoimen strateginen ohjausryhmä, jonka tehtävänä on osaltaan seurata ja ohjata kuntayhtymän hankintatoimen kokonaisuutta ja myös tukea toimitusjohtajaa tässä tehtävässä. Ohjausryhmään on nimetty jäseniä sekä kilpailutuksia toteuttavista yksiköistä (HUS Logistiikka, HUS Tietohallinto, HUS Apteekki) että mainittujen yksikköjen asiakkaista.

18.1.2021

Ohjausryhmän keskeiset tehtävät ovat seuraavat:

- Seurata HUSin hankintastrategian toteutumista ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin strategian toteutumisen edistämiseksi.
- Seurata HUSin hankintatoimen tehokkuutta, toimivuutta, asiakaslähtöisyyttä ja lain- ja ohjeistuksen mukaisuutta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin edellä mainituissa olevien puutteiden korjaamiseksi.
- Määrittää edellä kuvattua seurantatehtävää varten asianmukaiset ja luotettavat mittarit.
- Yhteensovittaa hankintoja suorittavien yksiköiden toimintaa ja edistää HUSin yhteisten linjausten ja periaatteiden muodostamista hankintatoimintaan koskien.

Strateginen ohjausryhmä on kokoontunut vuoden 2020 aikana kymmenen (10) kertaa (3.3, 31.3., 28.4., 13.5., 16.6., 18.8., 22.9., 13.10., 10.11. ja 15.12). Ohjausryhmän kokoukset ovat aikataulutettu kevään 2021 osalta.

Ohjausryhmän vuoden 2020 työskentelyn seuranta on painottunut ensisijaisesti BDO:n Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin HUS sisäinen tarkastus 2019 – raporttiin. Tarkastuksen raportin perusteella on laadittu seurantamittarit. Lisäksi on seurattu ja tarkasteltu tavoitteiden toteutumista HUS Logistiikan laatiman kehittämistoimenpideohjelman mukaisesti.

Kokouksissa on käsitelty HUS Logistiikan hankintatoimen aloittamaa benchmarkingia muiden sairaanhoitopiirien hankintatoimien kanssa. Yhteistyötä on tehty Tuomi Logistiikan ja TYKS sairaanhoitopiirien hankintatoimen kanssa.

Kokouksissa on käsitelty myös HUS Apteekin hankintojen mittarit (13.5.2020) ja HUS Tietohallinnon mittarit (16.6.2020) Vuoden aikana eri kokouksissa on lisäksi ollut tilannekatsauksia hankintatoimen toiminnanohjausjärjestelmän järjestelmäarkkitehtuuriprojektiin HUS Logistiikan toimesta.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallitus

Ulla-Marja Urho
hallituksen puheenjohtaja

Juha Tuominen
toimitusjohtaja, esittelijä

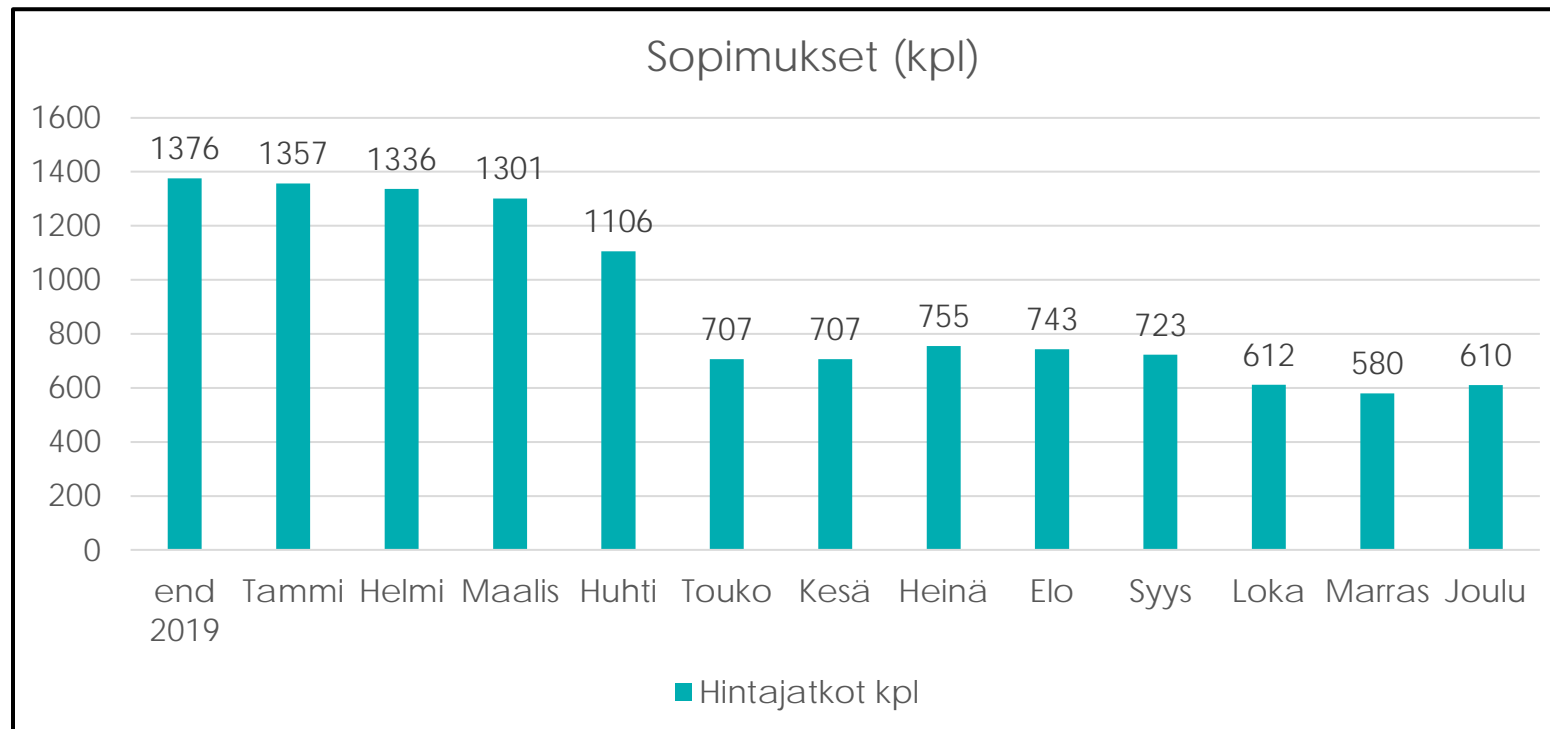
Liitteet

1. Sopimuksettomassa tilassa olevat hankinnat ja niiden kehitys

SOPIMUKSETTOMASSA TILASSA OLEVAT HANKINNAT JA NIIDEN KEHITYS

EI-VOIMASSAOLEVIEN SOPIMUSTEN TRENDI V. 2020 KAPPALEINA

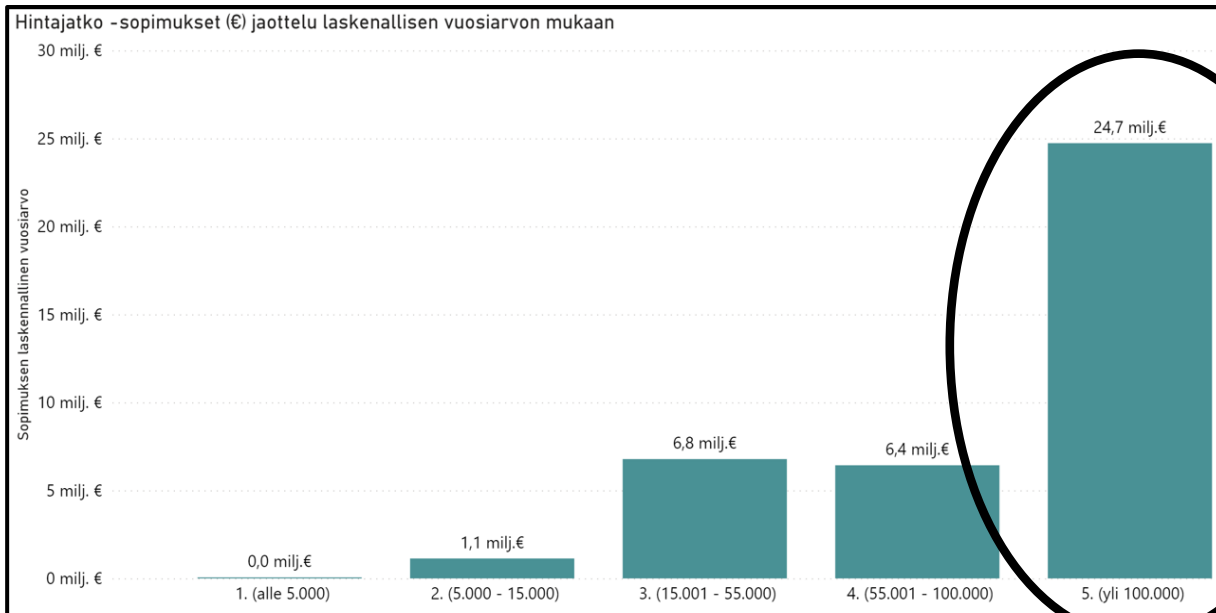
- Saman toimittajan kanssa voi olla monta sopimusta samasta tai useammasta tuoteryhmästä järjestelmässä (=Harppi)
- Hintajatkosten määrä on vähentynyt vuoden 2020 alusta 764 kpl.
- Hintajatko-sopimuksista on siivottu järjestelmässä sellaiset, joiden laskennallinen vuosiarvo on alle 10.000 € -> Pienhankintasopimukset

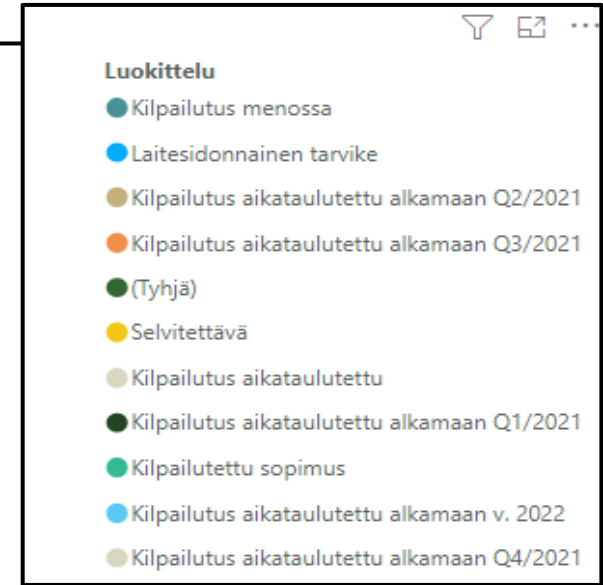
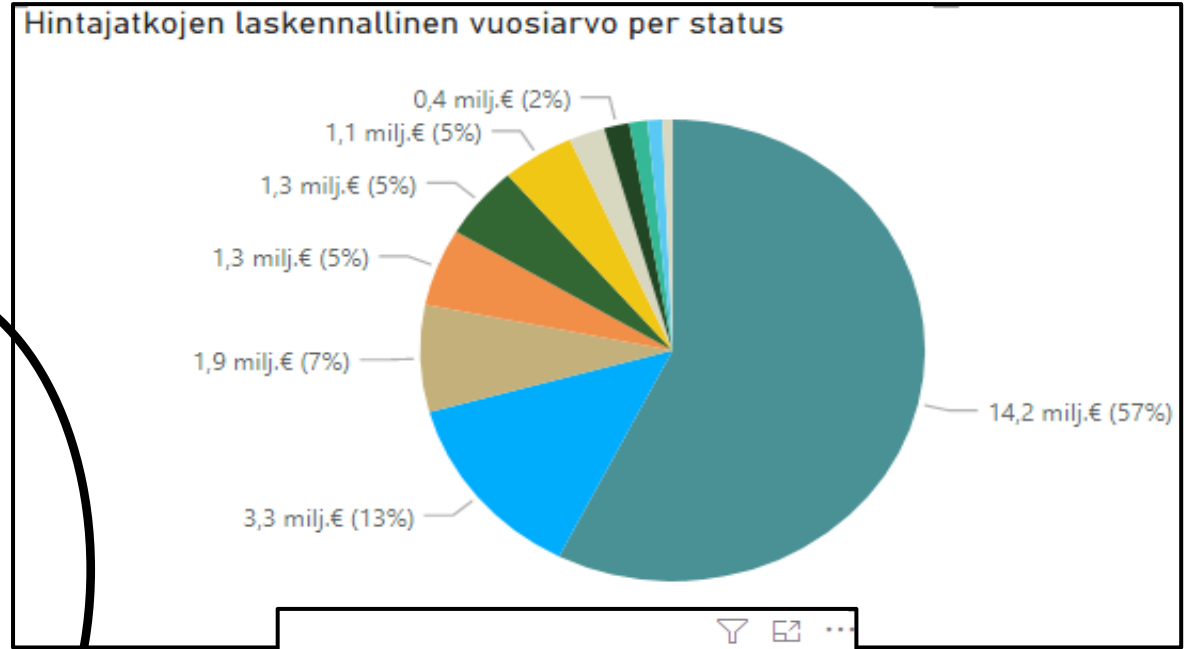
Sopimuksista 115 kpl (19 % kpl-määrästä) on vuosiarvoltaan alle 15.000 €. -> Nämä eivät ylitä kansallista kynnysarvoa 60.000 € (4 x 15.000 €).

99 kpl (yli 100.000 €) edustaa **64 % laskennallisesta vuosiarvosta**. Toimenpiteiden fokus on näissä.

EI-VOIMASSAOLEVIEN SOPIMUSTEN JAKAUMA €

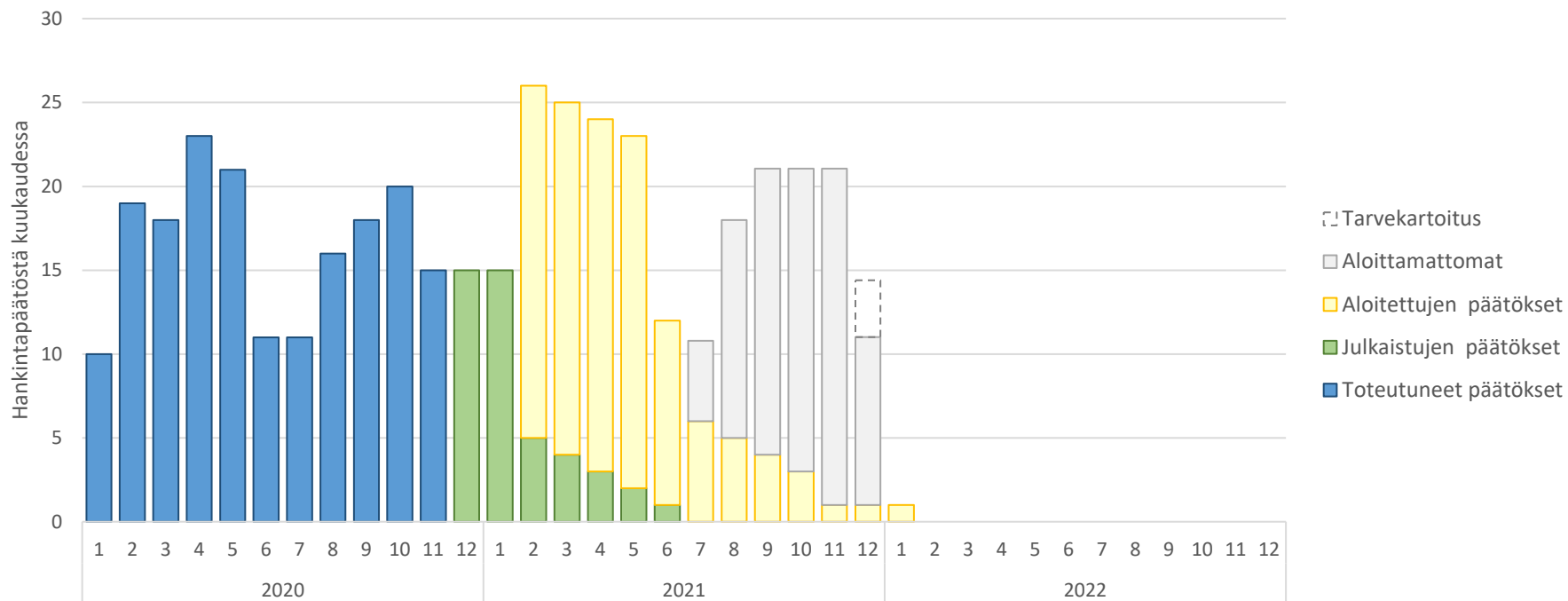

99 kpl (yli 100.000 €) edustaa **64 % laskennallisesta vuosiarvosta.**

HANKINTAPÄÄTÖSTEN ENNUSTEMALLI 2020-2021

Toteutuneet hankintapäätökset sekä valmistelussa olevat ja tunnistetut hankintatarpeet

Hankintailmoitus julkaistu	Valmistelu aloitettu	Aloittamattomat
57 kpl	126 kpl	83 kpl

- Q1-Q3/2020 hankintapäätöksiä on tehty yhteensä 147 kpl -> ka. 16 kpl/kk
- Ennustemallissa on simuloitu, että Q4/2020-Q4/2021 hankintapäätöksiä tehdään yhteensä 18 kpl/kk
- Ennustemalli pohjautuu HUS Logistiikan toteutuneeseen dataan 1-11/2020
- Ennustemalli pitää sisällään kaikki HUS Logistiikan kautta kulkevat hankinnat pl. vuosittaiset Investointiohjelman mukaiset hankinnat sekä v. 2020 tehdyt Covid-19-suorahankintapäätökset